

Costin POPA

La vita è bella

Titlul filmului lui Roberto Benigni a fost sursa de inspirație pentru denumirea **Festivalului Internațional al Artelor Spectacolului**, aflat, iată, la cea de-a doua ediție. Copleșitoare, abundența manifestărilor desfășurate sub genericul „**Viața e frumoasă!**“. În numai 10 zile, peste 50 de spectacole de operetă și *musical*, gale internaționale de operetă și balet, lansări de carte și disc, vernisaje, prezentări de proiecte culturale și sociale, concerte, filme artistice, *workshopuri*, mese rotunde, întâlniri-dezbateri, seri tradiționale (România, Rusia, Ungaria, Slovacia), decernarea Premiilor VIP, plus Conferința Uniunii Teatrelor Muzicale din Europa (EMTU) și prima ediție a Concursului pentru Tineri Interpreți, dotat cu Trofeul „Ion Dacian“. Practic, o industrie culturală, un efort organizatoric imens, la care nimeni nu se putea încumeta decât admirabilul manageriat al Teatrului Național de Operetă „Ion Dacian“, inițiatorul proiectului, avându-i în frunte pe Răzvan Ioan Dincă, director general, și Alina Moldovan, director artistic al Festivalului. Unică manifestare de gen din România, „Viața e frumoasă!“ a avut anvergură internațională, cu ansambluri și soliști de peste hotare, alături de colegii români. Este axiomatic să vorbim despre succesul ei. A fost marcat de aplauzele nesfârșite ale unui public numeros, care a luat cu asalt sălile. Un mare bravo Teatrului Național de Operetă „Ion Dacian“!

Fiind, practic, imposibil de „recenzat“ aici tot ce s-a petrecut în intervalul **12–22 noiembrie 2009**, am selectat doar câteva vârfuri. Așadar...

„Silvia“

După exact 90 de ani de la prima reprezentare în România, celebra operetă a lui Emmerich Kálmán a fost noua premieră a teatrului muzical bucureștean, spectacol de deschidere a Festivalului, în regia unui colaborator deja tradițional, Miklós Gábor Kerényi (Kero), directorul general și artistic al Teatrul de Operetă și Musical din Budapesta și director al Operei Maghiare de Stat din capitala Ungariei. Ca și precedenta sa montare la București, *musicalul Romeo și Julieta* de Gérard Presgurvic, **Silvia** respiră prin dinamică și antren, prin vervă și culoare. Kero® este un mare profesionist care simte genul operetei ca pe propria sa ființă. Fără să se depărteze de clasic în viziune, propunând frumoase costume de epocă, cu decoruri în care roșul incitant a predominat, regizorul a fost motorul prin care soliștii și ansamblul s-au autodepășit în jocul de scenă, în dans, în vivacitate și autenticitate. Opereta la ea acasă, cu tot ce are mai atractiv!

Valsuri elegante, ceardașuri îndrăcite, cuplete hazoase, comic de situație, quiproquouri, dialoguri și replici suculente au luat publicul într-un vârtej fără margini. Un mare merit îl are, bineînțeles, coregraful György Gesler, esențial colaborator al lui Kero®, ale cărui rezultate au entuziasmat.

Câteva secvențe au fost memorabile: dansul „nupțial“ din primul act, dansul de cvartet din partea a doua, evoluția trioului *Boni–Silvia–Feri* (cu talentatul și explozivul Cătălin Petrescu, Tina Munteanu, alături de stepistul de forță Ștefan Popov)

Tina MUNTEANU în *Silvia*

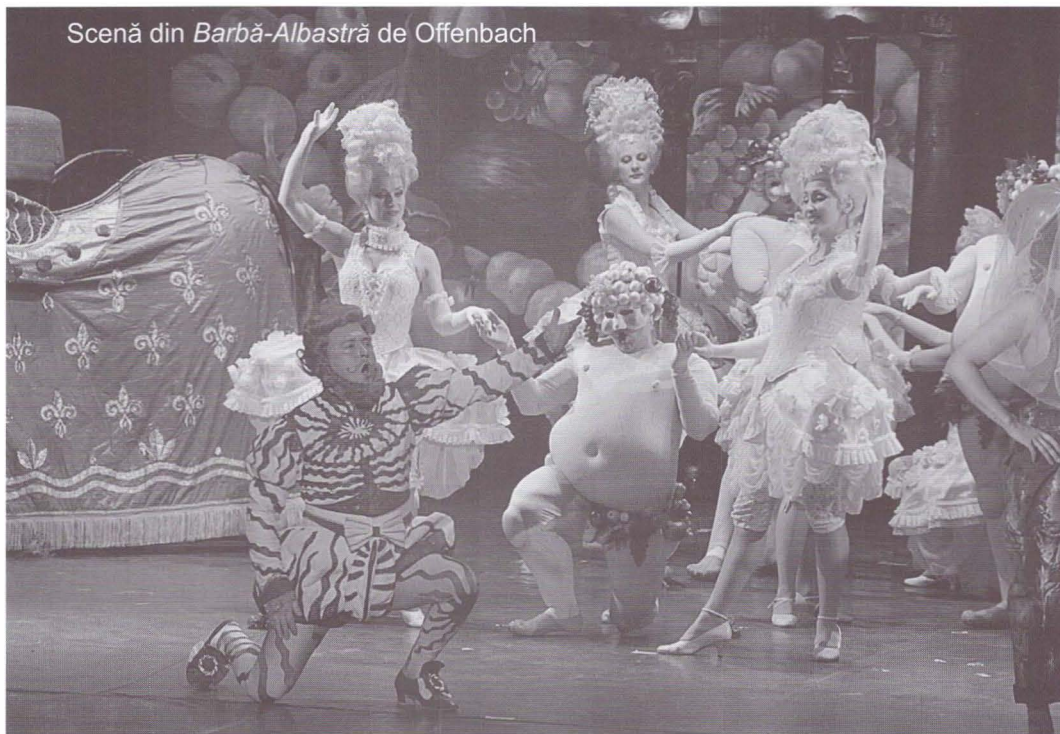
și, mai ales, dansul duo *Boni-Stazi*, cu excepționala Amelia Antoniu. O remarcă specială pentru Gladiola Nițulescu (*Anhilde*), delicioasă vocal și scenic în cupletul cu Mihnea Lamatic și solo.

Tina Munteanu a fost interpreta *Silviei*. O apariție captivantă, cu voce frumoasă și un registru central-grav, plin de consistență. Tânăra soprană frazează inteligent, simte pulsația valsării, dar se arată prea fascinată de extremul acut (actul I), la care vibrația se cere îmbunătățită. După emoția firească a debutului în rol, care și-a pus amprenta pe rostirea întrucâtva exterioară a prozei, artista a dobândit sporită siguranță pe parcursul seriei. I-a fost partener tenorul Florin Budnaru (*Edwin*), bun actor dar cu emisie vocală incertă.

La pupitru s-a aflat un oaspete din Ungaria, Balázs Stauróczky, un alt artisan al atmosferei vivace a spectacolului. Păcat că orchestra Operetei bucureștene, deși întărită cu șefi de partidă budapeșteni, nu ne-a scutit de ceva decalaje (actul ultim) sau chixuri.

„Barbă-Albastră“

Nu numai operetă, nu numai musical, pe afix iată și o operă bufă de Jacques Offenbach! Producția se datorează prestigiosului ansamblu al Teatrului de Stat de Comedie Muzicală din Sankt-Petersburg, realizatorii principali fiind Yury Aleksandrov (versiunea scenică și regia), Vyaceslav Okunev (scenografia), Galy Abaidulov (coregrafia), Gleb Filshinsky (light design). Îl alătur acestora pe dirijorul Andrey Alekseev, care a inclus, în paralel cu partitura originală, muzică de Oleg Karavaychuk. După cum aveam să constat, fenomenul a proliferat.

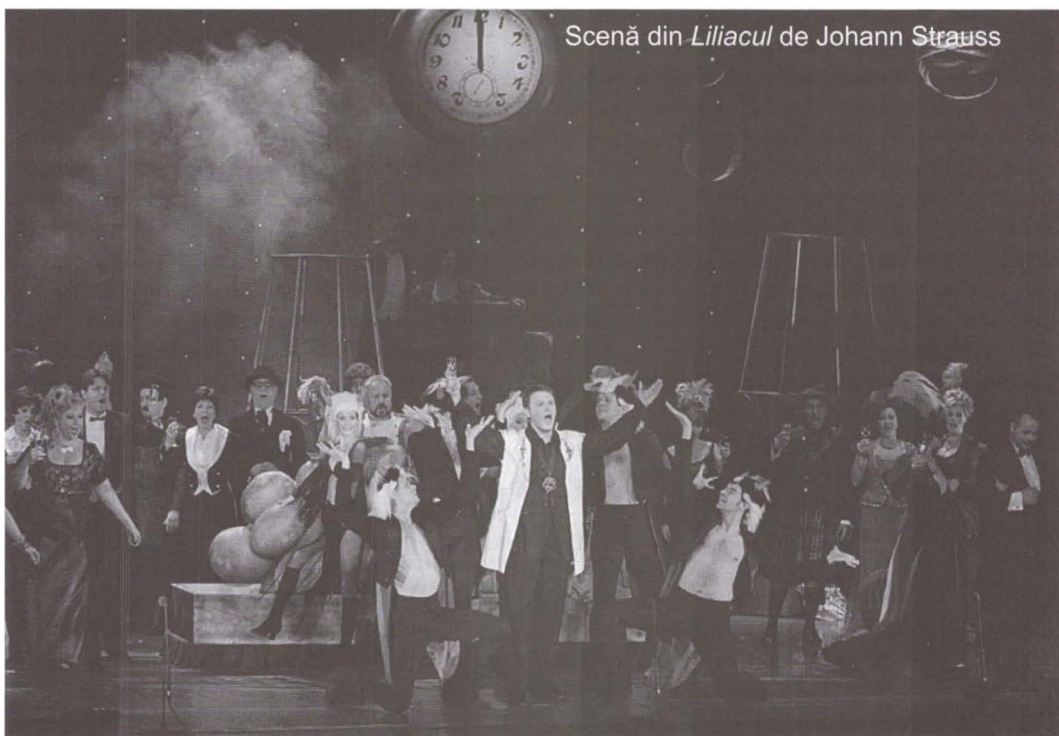
Scenă din *Barbă-Albastră* de Offenbach

Barbă-Albastră, un spectacol care pornește de la clasic și este tratat gen vodevil satiric, cu poante și gaguri, cu analogii și trimiteri la viața de zi cu zi. Parodia înflorește. Fantezia extremă, minuțiozitatea de portretizare a personajelor, cupletele savuroase, mișcarea continuă, dansul amețitor, decorurile bogate, costumele alambicat concepute și colorate, iată ce a încântat publicul.

Din cei aproape 20 de interpreți, o disting pe soprana Tatiana Taranetz (*Bulotta*), una dintre cele mai interesante voci ale Festivalului, pe Sergey Braga (*Barbă-Albastră*) și, spicuiind cu totul aleator, pe Valery Matveev (*Regele Babech*), Vera Vasilyeva (*Regina*), Aleksandr Bayron (*Popolani*), Alina Alekseeva (*Floretta*), toți actori minunați și cântăreți dăruți. Nu-i uit pe balerinii din primul act, Victoria Vishnyakova (*Odette*) și Anatoly Katulsky (*Siegfried*).

„Liliacul“

După prezențele în calitate de regizor al spectacolelor bucureștene, era momentul apariției lui Kero® și în fruntea unuia dintre ansamblurile pe care le conduce, Teatrul de Operetă și Musical din Budapesta. A ales ca titlu, opereta-șlagăr, opereta-emblemă a genului, ***Liliacul*** de Johann Strauss. Desigur, a realizat mizanscena și a fost, probabil, inspiratorul versiunii semnate István Kállai-György Böhm, la care, fără îndoială, și conducătorul muzical al spectacolului, dirijorul László Maklóry, a avut un cuvânt de spus. Despre ce ar fi vorba? Simplu, despre amputări ale unor pasaje din celebra uvertură, despre „salturi” peste pagini de partitură care, ce-i drept, se mai domolesc pe măsura avansării spre actul al III-lea, dar din care, totuși, lipsește importanta arie a *Adelei*. Apoi, despre reluările cu obstinție a spectaculoasei vocalize din primele măsuri ale aceleiași Adela, despre inserturi „extra”

Scenă din *Liliacul* de Johann Strauss

și chiar despre pauza plasată la... jumătatea actului secund. Riscant să procedezi astfel, mai ales că totul se petrece sub... „privirile” lui Strauss însuși, aruncate dintr-un grup statuar. Îi înțeleg pe realizatori până la un punct, prin prisma dorinței de a-și integra cât mai bine concepția. Dar partitura rămâne... partitură. Și așa cum a reușit spectacolul, cu mare brio, sunt convins că paginile eludate nu ar fi încurcat cu nimic.

Excelentul Kero® și echipa compusă din Csörsz Khell (scenografia), Tünde Kemenesi (costume), András Aczél (maestru de actorie), Jenő Locsei (coregraf) au reușit o producție scenică de zile mari. Între decoruri cu tentă suprarealistă, în costume clasice, lumea vieneză palpită în ritm de vals, de polcă. Există o veridicitate a expozeului, susținută de tempii amețitori ai dirijorului, care nu pot să nu placă, să nu exalte publicul. Inventivitatea lui Kero se regăsește la tot pasul: în atitudini, în joc, în dansurile nebune (excelentă *Ida*, interpretată de Barbara Bodi), în susținerea unor momente prin mimanți, în antrenul care depășește rigorile operetei, glisând-o spre revistă.

Într-o asemenea abordare de mare actorie, parcă nici nu-ți vine să cauți voci deosebite, totul părând subsumat ideii de spectacol teatral. Totuși, nu se poate! Așa am remarcat glasurile frumoase ale lui Zsolt Vadász (*Eisenstein*) și Károly Peller (mai întâi prezentat, în travesti, ca... *Prințesa Orlofsky*, apoi dezvăluindu-se ca veritabilul *Prinț Orlofsky*). Cu destule stridente, îndeosebi în cunoscutul ceardaș, a fost Veronica Geszty (*Rosalinda*). Îi numesc și pe ceilalți actori-cântăreți: Mónika Fischl (*Adela*), Tamás Földes (*Dr. Falke*), Dániel Vadász (*Alfred*), András Faragó (*Frank*), Gábor Dészy Szabó (*Frosch*), László Sóntha (*Dr. Blind*) și Soma Langer (*Ivan*).

Scenă din *Văduva veselă* de Lehár

Și-au dat concursul corul și baletul Teatrului de Operetă și Musical din Budapesta, alături de orchestra Operei bucureștene.

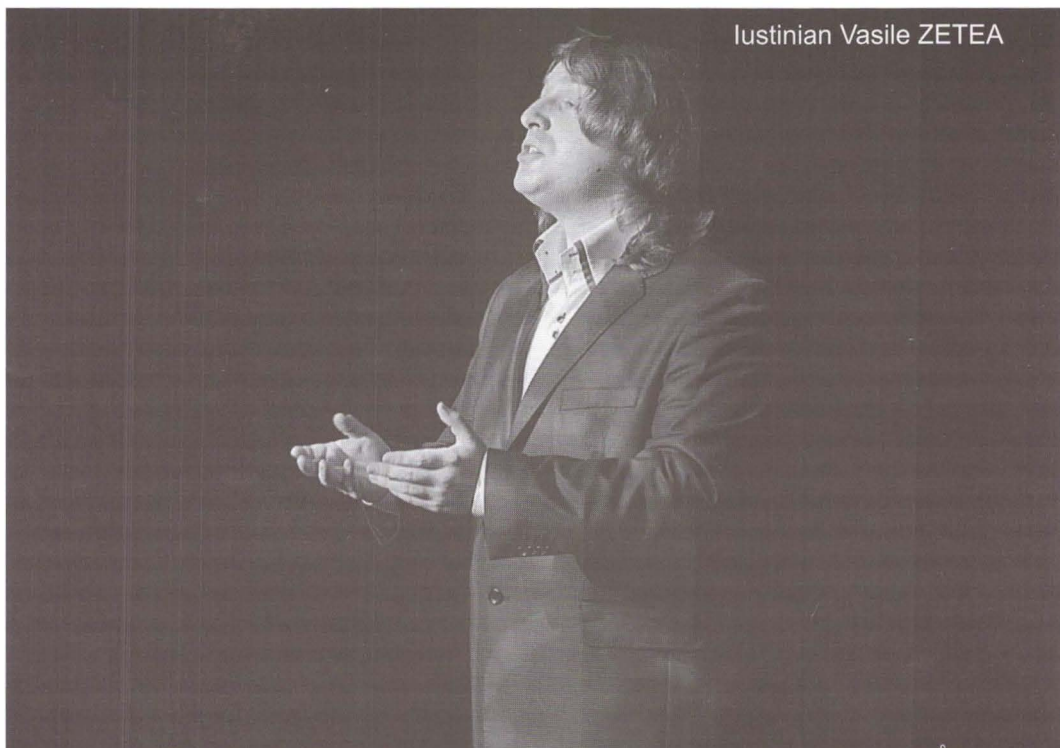
„Văduva veselă“

Ei da, se pare că vântul intervențiilor în partitură bate cu putere pimplăjurul României, întrucât și spectacolul *Văduva veselă* de Lehár, propus de Opera de Stat din Banska Bystrica, a fost afectat. Nu mai insist. Păcat doar că interpreta *Valenciennei*, excelența soprană cu voce luminoasă Dominika Doniga, a fost privată de cupletul „grisettelor“ din actul al III-lea.

Dar, încadrându-se în trăsătura comună a tuturor spectacolelor din Festivalul „Viața e frumoasă“, și ansamblul slovac a făcut proba unui înalt profesionalism. În mâna regizoarei Dana Dinková a stat și coregrafia. Fapt benefic. Scenele de balet (*chez Maxim's!*) sunt debordante, înfocate, soliștii dansează la perfecțiune, cu remarci speciale pentru Olga Hromadová (*Hanna Glawari*) și Simon Svitok (*Danilo*), care își depășesc astfel prestațiile vocale. În aceeași linie, neinteresant mi s-a părut Dušan Šimo (*Camille de Rosillon*), cu voce prea îndepărtată de romantismul accentuat al eroului. Principalii au fost anturați de mulți parteneri, minunați actori: Štefan Safárik (*Zeta*), Ján Haruštiak (*Njegus*), Martin Popovič (*Cascade*), Peter Schneider (*St. Brioche*), Katarina Adamiková (*Sylvianne*), Eva Lucká (*Olga*)...

Decorul lui Jan Zavarský este simplu, funcțional, fără extravagante și ajutat de proiecții. În schimb, costumele Adrianei Adamiková sunt armonios desenate. Nu mai vorbesc de... grisette!

Iustinian Vasile ZETEA

Sub bagheta oaspetelui Igor Bulla, orchestra Operei din București (cu concertmaistru slovac), soliștii și corul Operei de Stat din Banska Bystrica s-au simțit confortabil.

Trofeul „Ion Dacian“

A fost prima ediție a unei competiții menite să omagieze memoria legendarului interpret de operetă, nume-simbol al genului la noi în țară. Concursul a fost deschis tuturor tinerilor până în 30 de ani, obligați să interpreteze fie o singură arie, fie un duet de operetă sau *musical*, cu acompaniament de pian; este genul de confruntare *blitz*, incitantă și prin faptul că se putea obține doar un singur premiu, în valoare de 1000 de euro, care s-ar fi putut împărți dacă ar fi fost acordat unui cuplu. Desigur, au fost anunțate și câteva premii speciale. Deși a fost un concurs complicat, pentru că în numai câteva minute trebuia să-ți demonstrezi calitățile având șansa unui singur premiu valoric, afluența de participanți a fost mare: s-au înscris 43 de tineri veniți din ansamblurile Operei Naționale, Operei bucureștene, teatrelor lirice din țară și chiar din liceele de muzică.

Juriul a fost compus din prof. univ. dr. Mihai Cosma de la Universitatea Națională de Muzică din București, președinte, prof. univ. dr. Gelu Colceag, rectorul Universității de Artă Teatrală și Cinematografică, prof. univ. dr. Ionel Pantea de la Academia de Muzică „Gheorghe Dima” din Cluj-Napoca, Daniela Vlădescu, director general al Teatrului de Operă și Balet „Oleg Danovski” din Constanța, artistul liric Tiberiu Simonescu de la Opera bucureșteană, soprana Alina Bottez și criticul muzical Costin Popa. Noutatea în sistemul de jurizare a fost modul de stabilire

a mediei finale și în funcție de preferințele publicului. Un sistem electronic-acustic modern a măsurat intensitatea (nu durata) aplauzelor și a transformat-o automat într-o notă care a intervenit, cu o oarecare pondere, prestabilită, la evaluarea finală pornită de la media juriului. În mod transparent, nota publicului era afișată pe monitoare imediat după ce aplauzele se stingeau. Este de remarcat probitatea, corectitudinea și calitatea deosebită a asistenței care a umplut sala până la refuz. Pot să devoalez acum că evaluarea spectatorilor a coincis, ca ordine în clasament, cu cea a juriului.

Marele laureat a fost basul **Iustinian Vasile Zetea**, câștigătorul Trofeului „Ion Dacian”, student la Universitatea Națională de Muzică din București, clasa prof. univ. dr. Ionel Voineag. În continuare, **Valentina Naforniță** – Premiul Special al Juriului, oferit de Universitatea Națională de Muzică, **Anna Mirescu** – Premiul Special al Juriului, oferit de Universitatea de Artă Teatrală și Cinematografică pentru cea mai bună interpretare teatrală a unei partituri muzicale, **Victor Bucur** – Premiul Special oferit de Teatrul Național de Operetă „Ion Dacian” și **Ana Cebotari** – Premiul Criticii Muzicale, oferit de criticii Mihai Cosma și semnatarul acestor rânduri.

Prima ediție a Trofeului „Ion Dacian” a fost un succes. Și încă unul important, dacă ne gândim că lansarea lui s-a făcut nu cu foarte multă vreme înainte. Sunt convins că va deveni o manifestare tradițională.

Ana CEBOTARI, Valentina NAFORNIȚĂ, Victor BUCUR și Anna MIRESCU